

Raport Organizacyjny
b. Ekspozytury "Estezet"
za miesiące lipiec i sierpień 1943.

106

I. Schmeat organizacyjny

1. Wydział Wywiadowczy

a/ Dnia 18.VIII. powrócił z Meksyku por. mar. REWKIEWICZ Jacek, który został zatrzymany w Ekspozyturze dla pomocy w pracach likwidacyjnych. Por. Rewkiewicz odpłynie z końcem września br. do Kaira.

b/ W Wydz. Wyw. pozostał nadal kpt. SCHMIDT i do pomocy "SIWEK" do prowadzenia kartoteki KW. "Siwek" obecnie jest zatrudniony przez cały dzień i opłacany jest na-dniówkę.

c/ Podplacówka KW w New Yorku "HOPKINS" bez zmian. Pracowała przy zredukowanych poborach. Pozostawiam ją dla przyszłego kierownika plac. "Estezet", który będzie miał swobodę zlikwidowania jej, jeżeli uzna to za stosowne.

2. Wydział Studiów

a/p. Bodeński Lesław, referent amerykański przeszedł w myśl rozkazu Szefa Szt. N.W. L. 3204/Org.P./43 do składu osobowego Biura Z-cy Szefa Szt. N.W. w Washingtonie z dn. 1.VIII.43.

b/ P. SWORAKOWSKI Witold, referent litewski i dr. LICHTENSZTUL Józef referent ukraiński i rosyjski przewidziani z dn. 31.VIII.43 jako referenci narodowościowi do dyspozycji Ambasady R.P. w Washingtonie.

c/ Dr. KASPRZAK Jan, referent, odmówił przejścia do dyspozycji Ambasady w Washingtonie i otrzymał wypowiedzenie z dn. 31.X.43. Do tego czasu przejął referat niemiecki.

3. Wydział Administracyjny

a/ P. PILARSKI Michał, referent, przeszedł w myśl rozkazu Szefa Oddz. Wyw. Szt. N.W. depesza L. 4229 z dn. 1.VII.43 do Biura Z-cy Szefa Szt. N.W. w Washingtonie.

b/ P. TEPOWA Janina, maszynistka, otrzymała wypowiedzenie z dn. 31.X.43. Odchodzi na własne żądanie z dn. 30.IX.43.

4. Placówki

Placówka "MANCHESTER" - Ottawa.

W myśl rozkazu Centrali L. 660/Est/43 z 2.VII.43 została placówka "Manchester" usamodzielniona. W okresie sprawozdawczym wezwałem na szereg dni

"Burmistrza" do New Yorku, gdzie udzieliłem mu szczegółowych wskazówek dalszej pracy, zapoznałem go z szyfrem "777" oraz z zasadami kasowości.

Ustalone zostały również zasady współpracy z Sam.Plac. "Manchester" z placówką "Estezet".

W okresie sprawozdawczym kierownik placówki rozbudował swe kontakty informacyjne na zagadnienie ukraińskie oraz przygotował sobie możliwości obserwacji wpływów sowieckich.

Placówki w Stanach Zjednoczonych.

Zasadniczo zlikwidowane, co meldowałem w rap. org. za II kwartał 43. Dla zapewnienia sobie możliwości informacyjnych w razie potrzeb własnych wynikających z współpracy z Amerykanami względnie na podstawie rozkazów Centrali, rozpoczęto przygotowywanie sobie informatorów ideowych w centrach nas interesujących. Opierając się przy tym na dawnych agentach lub informatorach "Estezet".

W szczególności:

- zapewniono sobie współpracę "Peowiaka" /5016/ patrz Pkt.II
- przygotowano możliwości w rejonie Pittsburgh i Cleveland.

Uwaga: Przygotowanie eksponenta w Chicago nastąpi po przyjeździe kpt. Mrozowskiego.

Placówka "SALVADOR" - Buenos Aires

Pod koniec okresu sprawozdawczego przekazałem kierownikowi placówki "Salvador" odpis "Instrukcji Organizacyjnej i Pracy" L.dz. 660/Est/43.

"Salvador" pracował w okresie sprawozdawczym mniej intensywnie z powodu urlopu kierownika placówki. W okresie sprawozdawczym otrzymałem kilka meldunków KW. Agent 120 przedstawił kilka obserwacji politycznych naogół przeciętnych.

Z pracy plac. "Salvador" widać, że kierownik placówki z trudnością daje sobie radę z eksponentami poza Argentyną i w związku z tem z uwagi na konieczność skoncentrowania pracy na Argentynie, jako jedyny kraj pod wpływami Osi, poleciłem kierownikowi placówki ograniczyć pracę w Chile, Urugwaju i Paragwaju, pozostawiając sobie po jednym obserwatorze w każdym z tych krajów, koncentrując cały wysiłek na Argentynie.

Podplacówka "Sinalca" - Santiago de Chile

Bez zmian - jak w raporcie org. za II kwartał 1943.

Podplacówka "Sambrerette" - Montevideo

Bez zmian - jak w raporcie org. za II kwartał 1943.

Podplacówka "San Feli" - Paragwaj.

Bez zmian - jak w raporcie org. za II kwartał 1943.

Placówka "SABANILLA" - Rio de Janeiro

Pod koniec okresu sprawozdawczego przekazałem kierownikowi placówki "Sabanilla" odpis "Instrukcji Organizacyjnej i Pracy", L.dz. 660/Est/43. W okresie sprawozdawczym przedstawiła placówka poza meldunkami prasowymi i sytuacyjnymi kilka sprawozdań KW. Placówka naogół pracuje dużo, jednakże często nie we właściwym kierunku - raporty są zbyt obszerne i często obejmują zagadnienia nas nie interesujące. Wydałem wytyczne dla usunięcia tych braków oraz koncentracji pracy na zagadnienia najważniejsze.

Ponieważ współpraca "Spryciarza" kierownika podplacówki "Salta" z kierownikiem placówki "Sabanilla" z winy obu nie układała się należycie, wydałem polecenie tymczasowego i częściowego usamodzielnienia podplacówki "Salta", z tem, że narzuciłem "Spryciarzowi" obowiązek stałego kontaktowania się z kierownikiem placówki "Sabanilla" celem wymiany wiadomości bieżących i politycznych i KW.

Podplacówka "Salta"-Rio de Janeiro

Podplacówka została częściowo usamodzielniona - patrz. plac. "Sabanilla". W bieżącym okresie "Spryciarz" więcej poświęcił się obserwacji zagadnień politycznych i kontr-wywiadowczych.

Zamierzałem osobiście omówić ze "Spryciarzem" zasady jego współpracy z placówką "Sabanilla" w czasie jego pobytu w Nowym Yorku dokąd miał przyjechać w sprawach rodzinnych. Niestety przyjazd jego opóźnił się ze względu na trudności wizowe. W razie przyjazdu "Spryciarza" do Nowego Yorku zasady współpracy ustali mój następca.

II. Sieć informatorówCentrala Ekspozytury

Z agentem 5004 w okresie sprawozdawczym nie podtrzymywano kontaktu. Możliwości tego kontaktu na przyszłość są bardzo mikłe. Zwalniam ag. 5004 i proszę o skreślenie go z ewidencji Centrali.

Podtrzymano kontakt z agentem 5020.

Agent 5016 w okresie sprawozdawczym wykonał zadania zlecone zupełnie dobrze. Ag. 5016 otrzymał od nas za okres swej pracy częściowy zwrot kosztów mieszkania, opłat telefonu oraz zwrot kosztów faktycznych.

Informatorów 5021 i 5022 pozostawiam dalej w sieci jako nieczynnych do ewentualnego wykorzystania przez kierownika placówki w razie konieczności.

Wobec przewidzianego wyjazdu p. Sworakowskiego, który podtrzymywał kontakt z ag. 5003 oraz wobec nie przydatności dla ograniczonych celów zwalniam ag. 5003 i proszę o skreślenie go z ewidencji Centrali.

Na terenie Chicago pozostawiam nadal jako nieczynnych agentów: 5251, 5252, 5253, 5258, 5260 i 5061, jak o tem meldowałem w raporcie org. za II kwartał 1943.

Placówki Południowej Ameryki

Bez zmian - jak w raporcie org. za II kwartał 1943, l.dz. 2133/43.

III. Opanowanie terenuAmeryka Północna

Na skutek zlikwidowania wszystkich placówek Ameryki Północnej miałem możliwość uzyskiwania szczegółowych informacji tylko z terenu Detroit /ag. 5016/. Z innych terenów otrzymywałem luźne i przygodne informacje od byłych informatorów.

Ameryka Południowa

Dwie główne placówki Ameryki Południowej pracują zadawalająco.

Szczególnie placówka "Salvador", której przydzielono ag. 120 ostatnio poprawiła swoje wyniki pracy na terenie Buenos Aires.

IV. Współpraca z Amerykanami

a/ Placówka "Salvador" - bez zmian jak w raporcie org. za II kwartał 43.

b/ Placówka "Sabanilla" w okresie sprawozdawczym nawiązała kontakt z przedstawicielem F.B.I. w Rio de Janeiro. O rozwoju współpracy zamelduję w jednym z przyszłych raportów org. po otrzymaniu szczegółów z placówki "Sabanilla".

c/ Centrala Ekspozytury podtrzymywała kontakt z F.B.I. w New Yorku przez dostarczanie drobnych wiadomości natury KW oraz bieżąco z nowojorskim biurem Office of Strategic Services w związku z zadaniami nakazanymi przez Centralę.

Ponadto kontynuowano kontakt z nowojorskim przedstawicielstwem Office of Economic Warfare /dawna nazwa Board of Economic Warfare/.

V. Współpraca z Anglikami

Bez zmian - jak w raporcie org. za II kwartał 1943.

VI. Zamierzenia

Trudno jest mi ustalić zamierzenia przed przyjazdem nowego kierownika placówki "Estezet". Przedstawię je dodatkowo zestawione wspólnie z nowym kierownikiem placówki "Estezet".

SZEF EKSPozyTURY

Sadowski, Płk. Dypl.